

Ceļu satiksmes drošības plāna 2017.-2020.gadam ietekmes izvērtējums

Prezentācija
22.10.2020.

Saturs

Pētījuma ietvars

Galvenie secinājumi Latvijas ceļu satiksmes drošības politikas mērķu sasniegšanas efektivitāti

Alternatīvo scenāriju izvērtējums

Priekšlikumi

Konteksts

Ceļu satiksmes drošības pilnveidošana ir nozīmīga visai sabiedrībai, jo tādā veidā tiek novērsti nelaimes gadījumi, glābtas dzīvības un samazināts ievainojumu skaits.

ES līmenī izvirzītie mērķi

Starpposma mērķis (2020.-2030.gads)

Par 50% mazāk nāves gadījumu un smagu ievainojumu

- 2020.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu
- 2030.gadā, salīdzinot ar 2020.gadu

Ilgtermiņa mērķis (2050.gads)

Nulles nāves gadījumu un smagu ievainojumu

Līdzšinējās tendences parāda, ka Latvijas visticamāk nerasniegs izvirzītos starpposma mērķus.

Pētījuma ietvars

Pētījuma mērķis

Identificēt rīcības politikas prioritātes nākamajam īstermiņa politikas plānošanas dokumentam Ceļu satiksmes drošības plānam 2021.-2025. gadam (uzstādot mērķa rādītājus 2021.- 2030. gadam).

I darba uzdevums

Veikt politikas plānošanas dokumentos ietverto Latvijas ceļu satiksmes drošības politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes izvērtējumu (2017.-2020.gadam).

II darba uzdevums

Izstrādāt priekšlikumus Latvijas ceļu satiksmes drošības politikai 2021.-2030. gadam.

Izmantotā pieeja – "Droša sistēma"

Droša vide

- Satiksmes intensitātes mērījumi
- Infrastruktūras uzlabošana

Drošs transportlīdzeklis

- Tehniskā stāvokļa uzlabošana un kontrole

Drošs satiksmes dalībnieks

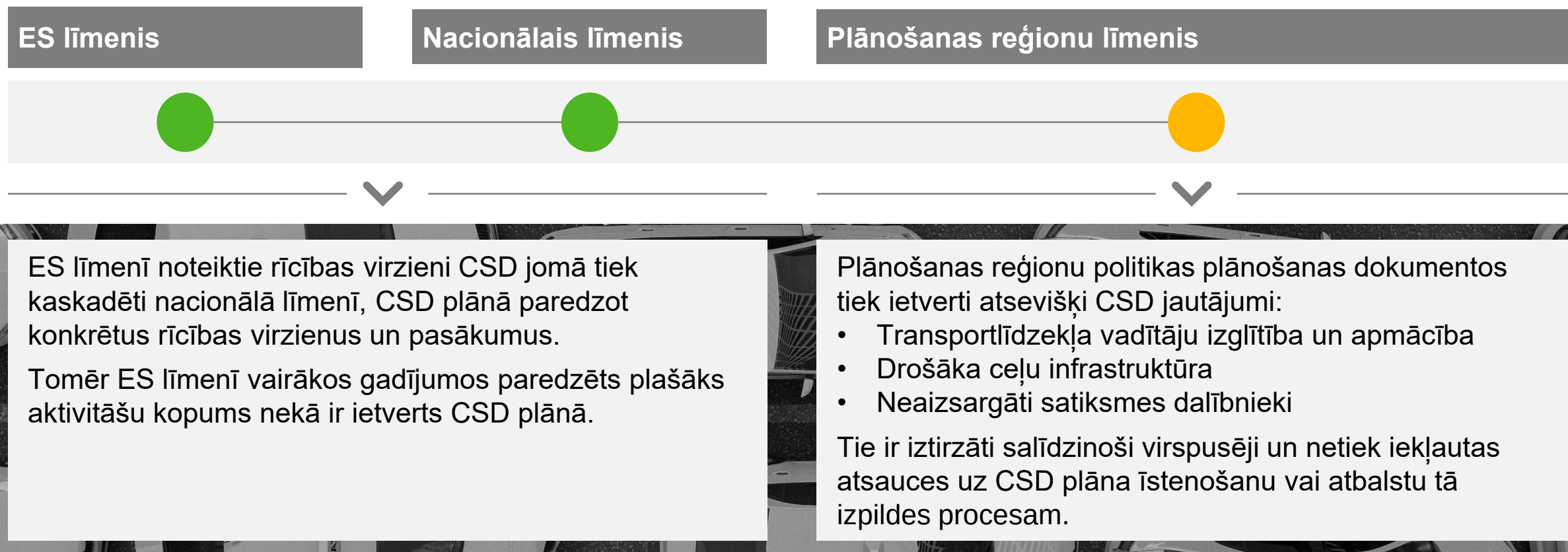
- Transportlīdzekļu vadītāju izglītība un apmācība
- Satiksmes noteikumu izpildes panākšana
- Neaizsargāti satiksmes dalībnieki
- Reaģēšana ievainojumu un ārkārtas gadījumos

Modernas tehnoloģijas

Politikas plānošanas atbilstība ES līmenī noteiktajiem rīcības virzieniem

Rīcības virzienu kaskadācija dažādu līmeņu politikas plānošanas dokumentos

Politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes un ietekmes izvērtējums (1/5)

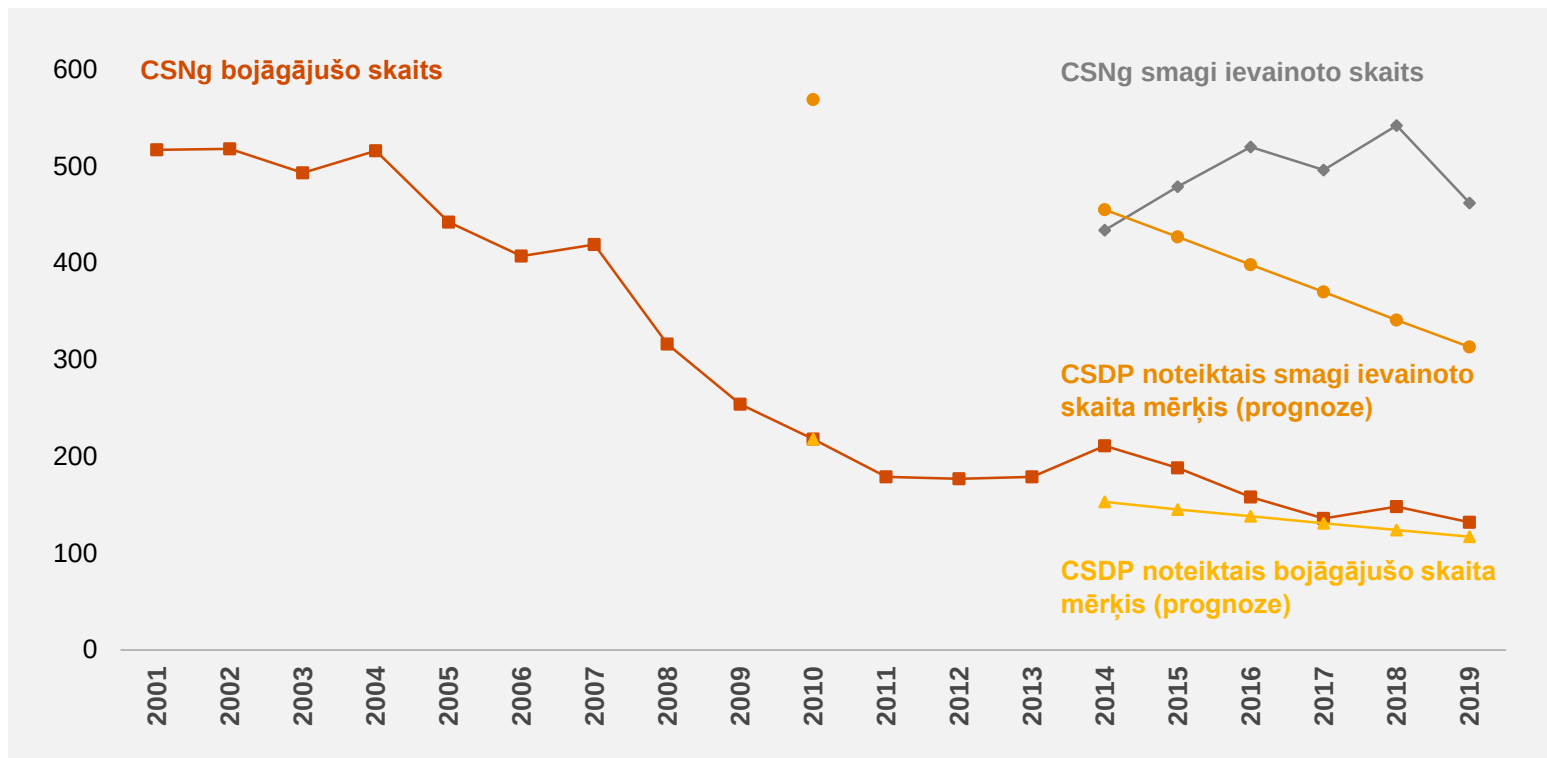
Bojāgājušo skaits Latvijā kopumā

uzrāda **lejupejošas** tendences, ko ir nodrošinājuši tādi faktori kā:

- drošības jostu un sistēmu lietošana automašīnās
- vadītāja uzvedības maiņa
- automašīnu konstrukcijas un drošības sistēmu kvalitāte
- pēc-avārijas izsaukumu reakcijas ātrums un glābšanas darbu kvalitāte.

Smagi ievainoto skaita dinamika

kopumā uzrāda **pieaugošas** tendences, ko ir nodrošinājuši tādi faktori kā satiksmes intensitātes palielinājums, kas tieši seko ekonomikas izaugsmei.

Augstākus efektivitātes rādītājus ceļu satiksmes drošības uzlabošanā sasniedz aktivitāšu kopas, kurās novērojama regulāra sistemātiska darbība.

Politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes un ietekmes izvērtējums (2/5)

Droša vide

	Esošā situācija	Prioritārie attīstības virzieni
Satiksmes intensitātes mērījumi	- Sistemātiska satiksmes intensitātes mērīšana uz valsts autoceļiem - Ierobežota informācija par satiksmes intensitāti apdzīvotās vietās	Paplašināt sistemātiski veiktos satiksmes intensitātes mērījumus izmantojot fotoradaru un novērošanas kameru infrastruktūru, sevišķi apdzīvotās vietās un lielos satiksmes mezglos
Infrastruktūras uzlabošana	Autoceļu drošības infrastruktūra tiek nepārtraukti uzlabota, taču trūkst vienotas uzlabojumu pārraudzības pašvaldības ceļu un ielu infrastruktūras uzlabojumos	Nodrošināt nepieciešamās (obligātās) drošības līmeņa prasības attiecībā uz infrastruktūras izbūves vai uzlabošanas projektiem
	Veloceļu infrastruktūra tiek nepārtraukti uzlabota, tomēr ir iespējamās pilnveides iespējas savienojumiem ar sabiedriskā transporta infrastruktūru un padarot to riteņbraucējiem pieejamāku	Vienotu principu izstrāde velo un gājēju infrastruktūras izbūvei, savienojumiem ar sabiedriskā transporta sistēmu

Politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes un ietekmes izvērtējums (3/5)

Drošs transportlīdzeklis

	Esošā situācija	Prioritārie attīstības virzieni
Tehniskā stāvokļa uzlabošana un kontrole	- Kopējais transportlīdzekļu tehniskais stāvoklis Latvijā praktiski nemainās - Tehniskās pārbaudes uz ceļa tiek veiktas, taču to apjoms ir nepietiekams	- Stimulējoši instrumenti autoparka atjaunināšanai - Transportlīdzekļu tehniskās kontroles infrastruktūras uzlabojumi

Politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes un ietekmes izvērtējums (4/5)

Drošs satiksmes dalībnieks

	Esošā situācija	Prioritārie attīstības virzieni
Transportlīdzekļu vadītāju izglītība un apmācība	- Autovadītāju teorētiskās apmācības rezultāti ir labi, taču ir problēmas saistībā ar praktiskās vadīšanas iemaņām - CSD apmācības ir iekļautas skolu izglītības satura sistēmā, taču ir problēmas saistībā ar praktisko iemaņu piemērošanu dzīvē	- Pastiprināta uzmanība pievēršama praktisko iemaņu pilnveidošanai apmācības procesā, lai jaunie autovadītāji veiksmīgāk iekļautos satiksmes organizācijā - Turpināt CSD jautājumu iekļaušanu skolu programmās, pastiprinot to ar sabiedrības informēšanas informatīvajām kampaņām, kas vērstas galvenokārt uz vecākiem
Satiksmes noteikumu izpildes panākšana	Tiek īstenotas dažādas informatīvās kampaņas, notiek CSN izpildes uzraudzība	Turpināt kampaņu īstenošanu un uzraudzības pilnveidošanu (palielināt fotoradaru skaitu, nodrošināt iespēju uzraudzīt mobilo iekārtu lietošanu)
Neaizsargāti satiksmes dalībnieki	- Notiek informatīvās kampaņas un infrastruktūras uzlabojumi - Parādītājiem jauns transportlīdzekļa veids – elektroskrejriteņu vadītāji	Apstiprināt izmaiņas likumdošanā un pievērst uzmanību tālākajai elektroskrejriteņu attīstībai un to veiksmīgai iekļaušanai kopēja mobilitātes sistēmā
Reaģēšana ievainojumu un ārkārtas gadījumos	Līdzšinējā operatīvo dienestu darbība un tehnoloģiskās inovācijas samazinājušas reakcijas laiku uz CSNg palielinot iespēju glābt CSNg cietušo dzīvības	Operatīvo dienestu aprīkojuma un tehnoloģisko risinājumu uzlabojumi

Politikas mērķu sasniegšanas efektivitātes un ietekmes izvērtējums (5/5)

 Droša vide	 Drošs transportlīdzeklis	 Drošs satiksmes dalībnieks
	Esošā situācija	Prioritārie attīstības virzieni
Modernas tehnoloģijas	• Pārskata perioda laikā veikti uzlabojumi CSNg datu fiksēšanas sistēmās, vairākas institūcijas iesaistītas <i>post factum</i> CSNg datu apstrādē, taču ievāktā precizētā informācija nav pieejama visiem iesaistītajiem un sabiedrībai • Uz pētījuma veikšanas laiku nav uzsākta Nacionālā piekļuves punkta (NPP) ieviešana, līdz ar to kavējas ITS pakalpojumu ieviešana	• Uzlabot informācijas apriti par CSNg, nodrošinot kvalitatīvu informācijas bāzi preventīvo darbību un infrastruktūras uzlabojumu veikšanai • NPP ieviešana ITS pakalpojumu realizēšanai

Ceļu satiksmes drošības politikai piešķirtais finansējums

Finansējumu CSD pilnveidošanai veido dažādi avoti (ES fondu līdzekļi, CSD plāna finansējums (CSDD dividendes, OCTA līdzekļi), nozaru ministriju un to padotības iestāžu budžets, pašvaldību budžets). Finansējuma izlietojums dažādām ar ceļu satiksmes drošību saistītām aktivitātēm tiek savstarpēji vāji koordinēts.

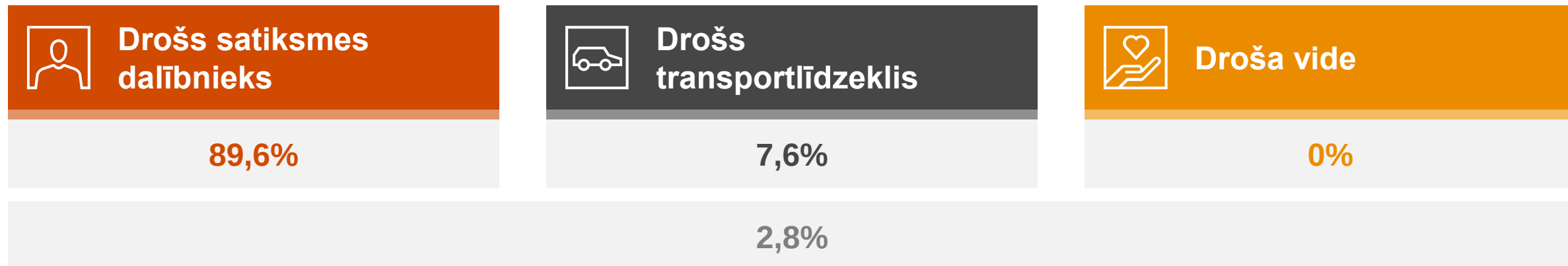

Piemērs

		Droša vide			
		Ceļu infrastruktūras attīstība	Ceļu drošības aprīkojums	CSN izpildes nodrošināšana	Satiksmes monitorēšana
ES līmenis	ES fondu līdzekļi	Valsts un pašvaldības ceļi	Valsts un pašvaldības ceļi		
Nacionālais līmenis	leM budžets			Satiksmes uzraudzība un kontrole, fotoradari	
	LVC budžets	Valsts ceļi	Valsts ceļi		Satiksmes intensitātes mērījumi
	CSDD budžets			Fotoradari, TL pārbaudes	
	CSD plāna finansējums (CSDD dividendes, OCTA līdzekļi)		Valsts un pašvaldības ceļi, pilotprojekti	Preventīvās darbības, fotoradari	Jauno tehnoloģiju attīstība
Plānošanas reģionu līmenis	-	-	-	-	-
Pašvaldību līmenis	Pašvaldību budžeti	Pašvaldību ceļi un ielas	Pašvaldību ceļi un ielas		Satiksmes intensitātes mērījumi

CSD padomes apstiprinātā finansējuma no apdrošinātāju veiktajiem maksājumiem izlietojuma efektivitāte un ietekme

CSD padomes piešķirtā finansējuma ir izlietojums sadalījumā pa "Drošas sistēmas" elementiem (2017.-2019.gads)

CSD padomes apstiprinātajām aktivitātēm trūkst sistemātiskuma.

Padomes darbības, kas vērstas uz šiem "Drošas sistēmas" elementiem varētu būt vairāk uz izpēti vērstas, koordinējošas un uzraugošas, jo lielākā daļa aktivitāšu, kas vērstas uz šiem elementiem tiek finansētas no citiem avotiem.

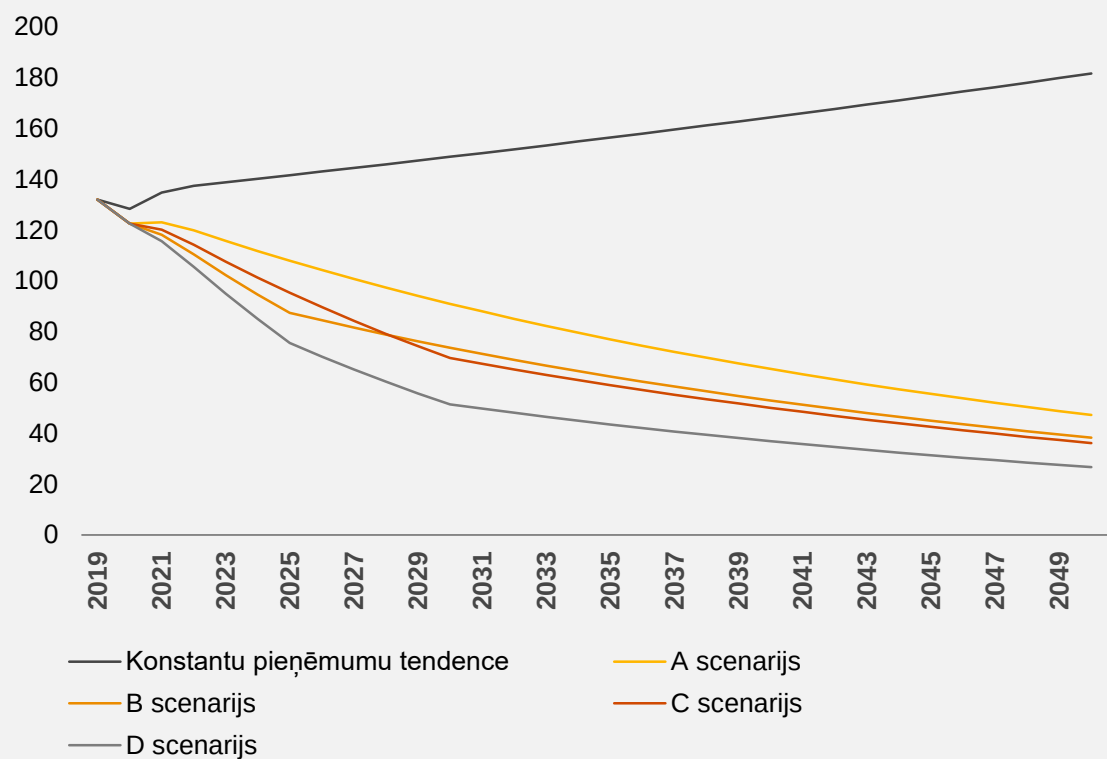
Alternatīvo scenāriju apskats

Scenāriji tika modelēti ar mērķi noteikt prioritāros rīcības virzienus ceļu satiksmes drošības jomā laika periodā 2021.-2030.gads.

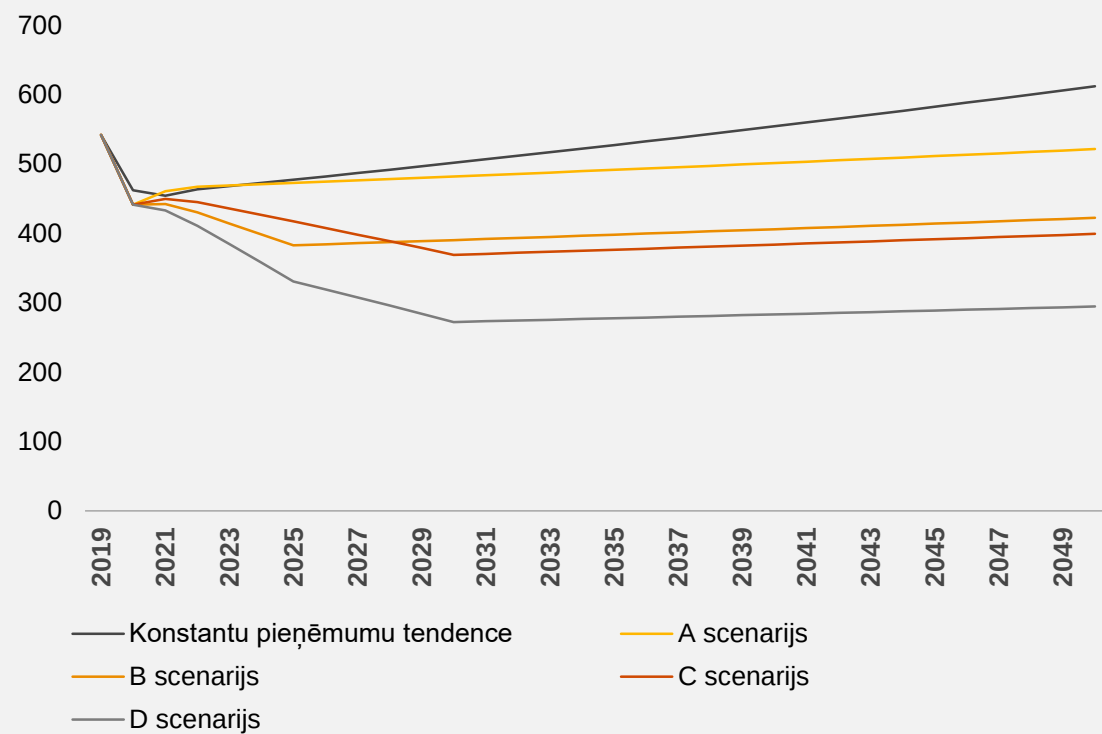
A scenārijs (nulles scenārijs jeb esošā budžeta scenārijs)	B scenārijs (minimālais scenārijs)	C scenārijs (optimālais scenārijs)	D scenārijs (maksimālais scenārijs)
Papildus pasākumi/finansējums ceļu satiksmes drošībai netiek piesaistīts (piemēram, tiek veikta autoceļu infrastruktūras uzturēšana, esošā ceļu tīkla saglabāšana bez papildus finansējuma piesaistes vai arī ceļu tīkla optimizācija pārtraucot uzturēt atsevišķus ceļus). Tiek veiktas likumdošanas izmaiņas, lai ierobežotu satiksmes drošību apdraudošu transportlīdzekļu izmantošanu	Tiek plānoti papildus jauni pasākumi, taču papildus finansējums šo pasākumu izpildei netiek piesaistīts (piemēram, ierobežojumi ceļu lietošanā, ātruma samazinājums atsevišķos posmos – 80 km/h ārpus, pilsētās – 30 km/h u.c.)	Tiek plānoti papildus jauni pasākumi, kas atbilst “Drošas Sistēmas” (“Safe System”) pieejai, kā arī šiem pasākumiem tiek paredzēts papildus finansējums (piemēram, notiek pakāpeniska autoceļu pārbūve, izvērtējot izmaksu ziņā efektīvākos (cost-effective) risinājumus – aplūveida krustojumu izbūve, drošības “saliņu” izbūve, atsevišķu satiksmes dalībnieku grupu infrastruktūras nodalīšana – gājēju, velosipēdistu un automobiļu plūsmu nodalīšana, tehnisko līdzekļu uzstādīšana satiksmes dalībnieku kontrolei). Tiek veiktas likumdošanas izmaiņas atbilstoši Eiropas savienības nostādnēm	Nemot vērā “Drošas Sistēmas” (“Safe System”) pieeju, tiek sastādīts plāns un piesaistīts finansējums pilnīgai autoceļu pārbūvei, izmantojot ceļu satiksmes drošības uzlabošanā augstākajām drošības prasībām atbilstošus risinājumus (piemēram, veidojot 2+2 autoceļus uz valsts galvenajiem autoceļiem ar atļauto kustības ātrumu 120km/h, tāpat nosakot ierobežojumus jaunu transportlīdzekļu iegādē (izvirzot prasību tos aprīkot ar jaunākajām pasīvās un aktīvās drošības sistēmām) un pamazām ierobežojot vecu transportlīdzekļu atkārtotu reģistrāciju (ievešanu)

Scenāriju modeļu prognozes

Bojāgājušo skaita prognozes (2019.-2050.gads)

Smagi ievainoto skaita prognozes (2019.-2050.gads)

Scenāriju salīdzinājums

Pasākumu apjoms līdzšinējā apjomā nav pietiekams un nepieciešami būtiski uzlabojumi, lai sasniegtu nosprausto mērķi – 50% samazinājumu bojāgājušo un smagi cietušo skaitā.

D scenārijs ir vienīgais scenārijs, kura gadījumā būtu iespējams sasniegt nosprausto mērķu rezultātu - ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo un ievainoto skaita samazināšanu 50% apmērā.

C scenārijs ir nākamā iespējamā alternatīva, kura gadījumā gan netiktu sasniegti noteiktie mērķi (sevišķi CSNg smagi cietušo skaita mazināšanā), tomēr finanšu izmaksu-ieguvumu rezultāts būtu lielāks.

	Dabiskā tendence	Scenārijs A	Scenārijs B	Scenārijs C	Scenārijs D
Izmaksas, milj. EUR gadā	0,00	9,30	9,30	38,42	90,39
Izmaksas, NPV 4%, 10 gadi	0,00	75,43	75,43	311,60	733,12
CSNg 2030	46 888	46 189	41 570	35 374	26 088
Cietušie 2030	4142	3881	3143	2972	2192
Smagi cietušie 2030	502	482	390	369	272
uzlabojums (-) pret 2019	-7%	-11%	-28%	-32%	-50%
Bojāgājušie 2030	149	91	74	70	51
uzlabojums (-) pret 2019	13%	-31%	-44%	-47%	-61%
Negadījumu izmaksu samazinājums (+) pret dabisko tendenci, milj. EUR/ gadā	0,00	30,74	51,20	67,33	98,75
Negadījumu izmaksu samazinājums, NPV 4%, milj. EUR, 10 gadi	0,00	249,32	415,25	546,13	800,99
Laika ietaupījums(+) vai izmaksa(-), milj. EUR/ gadā	0,00	0,00	-178,71	0,00	15,78
Laika ietaupījums/izmaksa, NPV 4%, milj. EUR, 10 gadi	0,00	0,00	-1449,53	0,00	128,02
Kopējais ieguvums (+)/ zaudējums(-), NPV 4%, milj. EUR, 10 gadi	0,00	173,89	-1109,71	234,53	195,89

Priekšlikumi

Ceļu satiksmes drošības jomā sasniegto rezultātu uzraudzība

- Turpināt regulāru rezultātīvo rādītāju uzskaiti un ieviest jaunus galvenos darbības rādītājus, kas ietverti Eiropas Savienības dokumentos
- Izstrādāt un ieviest pašvaldību satiksmes drošības indeksu
- Pārskatīt līdz šim izmantoto metodiku ceļu satiksmes negadījumu rezultātā valstij radīto zaudējumu aprēķinam, pārņemot Eiropas valstīs izmantoto vienoto metodiku

Uz visiem drošības elementiem orientētu pasākumu īstenošana

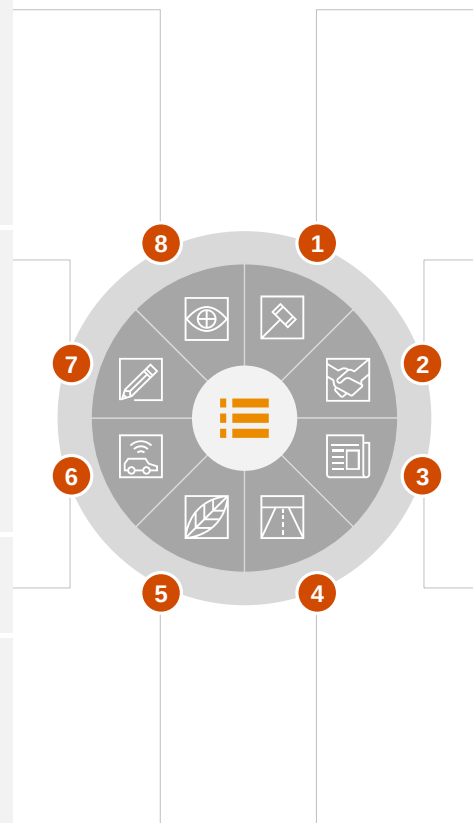
- Izveidot vienotu ceļu satiksmes negadījumu analīzes struktūru vai sistēmu to izvērtēšanai un informācijas izmantošanai ceļu satiksmes drošības uzlabošanai
- Izskatīt dažādu tehnoloģiju ieviešanas iespējas satiksmes kontrolei un uzraudzībai un paplašināt informācijas savākšanu par aktuālo ceļu satiksmes drošības problemātiku

Uz drošu transporta līdzekli orientētu pasākumu īstenošana

- Palielināt transportlīdzekļu tehniskās kontroles veikšanu

Uz drošu vidi orientētu pasākumu īstenošana

- Paplašināt sistemātiski veiktos satiksmes intensitātes mērījumus
- Veikt ceļu infrastruktūras projektētāju un pasūtītāju izglītošanas un izpratnes veidošanas pasākumus, lai nodrošinātu vienotu pieeju ceļa infrastruktūras izbūvē
- Investēt gājēju un velosipēdistu infrastruktūras uzlabošanā.

Plānošanas dokumentu pilnveide

- Paplašināt Ceļu satiksmes drošības plānā ietverto pasākumu klāstu

Ceļu satiksmes drošības politikā iesaistīto pušu atbildību sadalījuma pilnveide

- Ieviest formalizētu procesu plānošanas reģionu administrāciju iesaistei Ceļu satiksmes drošības politikas plānošanā un īstenošanā
- Pašvaldību teritoriālās plānošanas dokumentos ietvert CSD izvērtējumu, kas tiek saskaņots ar Satiksmes Ministriju
- Pastiprināt izglītības iestāžu iesaisti, nodrošinot regulāras konsultācijas par Ceļu satiksmes drošības politikas attīstību.

Latvijas situācijai piemērotā scenārija īstenošana

- Īstenot Latvijas situācijai piemērotāko scenāriju. Saskaņā ar PwC veikto izvērtējumu, piemērotākais ir D scenārijs D, kas paredz drošības pasākumu papildināšanu ar būtiskiem ceļu infrastruktūras ieguldījumiem

Uz drošu satiksmes dalībnieku orientētu pasākumu īstenošana

- Turpināt līdzšinējo aktivitāšu īstenošanu un ieviest jaunas aktivitātes, kas vērstas uz problemātiskām jomām
- Paaugstināt transportlīdzekļu vadītāju apmācības kvalitāti
- Apgādāt glābšanas dienestus ar modernāko tehniku

Paldies!

pwc.com